ДЕТСКА ГРАДИНА 132 „СВЕТЛИНА“

Район Нови Искър с.Чепинци

ул. Стара планина № 1 тел. +359884801730 e-mail: cdg32@abv.bg

Заповед №:

Утвърдил:

Директор:

Десислава

Стратегия
За управление на риска на ДГ №132 „Светлина“

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията за управление на риска в 132 ДГ „Светлина" е разработена на основание чл.4 ал.1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор.

Настоящата стратегия за управление на риска, цели да се очертаят и актуализират процесите по идентифициране, анализ и третиране на рисковете, които могат да повлияят върху постигането на стратегически цели на132 ДГ „Светлина" и да осигури изпълнението на тези цели.

Основните стратегически цели на 132 ДГ „Светлина" са насочени към:

Споделяне на нашия и чужд опит в подкрепа търсене на иновации за по-добра работа процеса на изграждане на щастливи личности - способни да се реализират в модерното и динамично съвремие.

Управлението на риска трябва да трансформира тези стратегически цели в конкретни тактически и оперативни задачи, като разпредели отговорностите, към всички служители, които участват, чрез своите задължения в този процес.

Акцентът се поставя върху следните въпроси:

- системно и своевременно идентифициране на рисковете;
- отчитане на вероятността и въздействието на рисковете;
- установяване на приетите за разпределение ресурси за контрол и определяне на ясни цели за контрол.

Стратегията за управление на риска в 132 ДГ „Светлина" е разработена въз основа на:

- закона за финансово управление и контрол в публичния сектор;
- методически насоки по елементите на финансово управление и контрол, одобрени от МФ;
- насоки за въвеждането на управление на риска в организациите от публичния сектор, одобрени от МФ.

Стратегията за управление на риска в 132 ДГ „Светлина" обхваща:

- идентифициране и управление на рисковете;
- намиране на съответствие между стратегическите цели на детската градина и нивото на риск, което учебното заведение е склонно да поеме;
- подпомагане вземането на управленски решения, относно реакциите спрямо риска;
- по-добро оползотворяване на финансовия и човешки ресурс.

II. ПОНЯТИЯ И СЪЩНОСТ НА РИСКА

1. *Риск* е всяко явление, което може да повлияе негативно върху способностите на администрацията на132 ДГ „Светлина" да постигне целите си.

2. *Процес за управление на риска* с дейностите идентифициране, оценяване и мониторинг на рисковете и въвеждането на необходимите контролни дейности с оглед ограничаването им до 1 приемливо равнище. Управлението на риска е непрекъснат процес, който е неразделна част от управленския процес като цяло.
3. *Система /модел/ по управление на риска* е механизъм за вземане на решения, подпомагащи 132 ДГ „Светлина" за постигането на неговите цели, чрез които ресурсите да се разпределят така, че да се получи оптимално третиране на риска.

III. СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА В 132 ДГ „Светлина"

Етап 1: Създаване на условия за управление на риска.

- Директорът утвърждава стратегия, в която се посочват общите цели на детската градина. Стратегията обхваща развитието на детската градина за период не по малък от три години и се доразвива ежегодно в годишните планове.
- Директорът определя задачите по всяка цел от стратегическия план, като определя отговорностите на съответните служители.
- Директорът определя необходимите ресурси във връзка си изпълнение на задълженията по управление на риска.

Етап 2: Идентифициране на риска.

Класифицирането на рисковете области се извършва с цел улесняване на идентифицирането на конкретните рискове. При идентифицирането на рисковете е необходимо да се вземат под внимание следните по-важни рискови области:

1. **Външни рискове:**
- **Отношенията на 132 ДГ „Светлина" с външни за него субекти** - /общински администрации, РУО, изпълнители на договори, доставчици на дизел за отопление, ел. Енергия, вода, учебници и учебни комплекти и други/-рисковете са свързани с дейността на тези външни субекти, могат да повлияят върху дейността на132 ДГ „Светлина".
- **Нормативни** - рискове, свързани със сложността на нормативната уредба, значителни и частични промени в нормативната уредба, въвеждане на нови специфични изисквания, свързани с дейността, договорни отношения с контрагенти.

2. **Финансови рискове:**
- **Бюджетни** – рискове, свързани с финансиране, бюджетна субсидия и средства по програми.
- **Нередности** - загуба на активи, разполагаемите ресурси са недостатъчни, за да се осигурят желаните превантивни действия.
- **Финансови задължения и вземания** – отговорност на 132 ДГ „Светлина" към служители и трети лица.

3. **Рискове за дейността:**
- **Стратегически рискове** - могат да повлияят върху постигането на целите: определяне на неточни и/или недостижими цели, несъответстващо на целите изпълнение и други.

- **Оперативни рискове** – рискове, свързани с ежедневното изпълнение на текущите процеси и дейности.
- **Информация/технологии** – рискове, свързани с качеството на информацията, остарялата, неточна или непълна информация може да доведе до вземане на погрешни управленски решения.
- **Репутация** – рискове, причинени от неуспехи при работа с учители и непедагогически персонал, родители, граждани или задоволяване на обществени потребности.
- **Проекти** - осъществяване на проекти без необходимата оценка на риска; несвоевременно финансиране.
- **Нововъведения** - въвеждане на нови дейности или технологии, в които ръководството и колектива на 132 ДГ „Светлина" има ограничен или слаб опит, без необходимата оценка на риска.

4. **Рискове, свързани с управлението на човешките ресурси:**

Това са рискове, свързани с недостатъчен административен капацитет, човешки ресурси, координация и комуникация, натиск за постигане на целите, неосигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

5. **Рискове свързани с обществени поръчки:**

Това са рискове, свързани с провеждане на процедурите по обществени поръчки, които могат да доведат до незаконосъобразно избиране на фирми за доставки, услуги и строителство. При неправилно определяне на стойността доставката /услугата/ има вероятност от нецелесъобразно разходване на средствата.

Етап 3: Анализ и оценка на идентифицираните рискове.

Рисковете се прецизират, чрез използване на два показателя – **вероятност и влияние.** Вероятността характеризира предполагаемата честота за настъпване на неблагоприятно събитие, а влиянието показва какви са последиците от настъпване /въздействие/на това събитие за дейността и постигане на целите. Съществени са рисковете. При които вероятността да настъпят е висока или имат високо влияние върху постигане на целите. На тези рискове е необходимо да се обръща приоритетно внимание.

Природата на риска се променя непрекъснато. Оттук следва, вероятността за настъпване на риска и възможното влияние са динамични процеси и трябва да се наблюдават непрекъснато.

Ограничен брой рискове могат да бъдат количествен измерител (като финансовия риск), но повечето рискове (като риск за репутация) могат да бъдат оценени качествено /с преценяване/.

Рискът се измерва с понятията „ влияние" и „ вероятност", оценката на риска е комбинация от тези две понятия.

При оценка на риска, може да се използва двуизмерна скала на която се отразяват вероятността от настъпването им и тяхното влияние. Скалата изглежда по следния начин:

Когато разглеждаме вероятността, рисковете могат да се определят като високи, средни и ниски. Подобно на това, когато разглеждаме влиянието, рисковете отново могат да се определят като високи, средни и ниски. При транспортирането им върху скалата рисковете, оценени като **високи/високи** и **високи/средни** при оценяването на вероятността и влиянието ще попаднат в червената област. Те би трябвало да се смятат за съществени и да се управляват активно, чрез предприемане на действия за намаляването им, като приоритетно се обръща внимание на рисковете, оценени като високи/високи. Трябва да се има предвид, че те не могат да бъдат елиминирани напълно.

Рисковете оценени като **средни/средни**, **ниски/високи** или **високи/ниски**, попадат в жълтата област на скалата и са все още значителни рискове. Тези рискове трябва да се наблюдават отблизо, като се прилагат действия за контролирането им, за предотвратяване или преминаването им с по висока рискова категория. По преценка ръководството може да категоризира, както съществени и рисковете, които са високи/ниски и ниски/високи (попадащи в жълтата област). Този подход се прилага, тъй като, ако не се предприемат мерки и настъпят рискове с високо влияние, но с ниска вероятност, това може да има значителни последици. Случай на ниско влияние и висока вероятност може сериозно да бъде нарушена ежедневната дейност.

Рискове оценени като **ниски/ниски** или **ниски/средни**, попадат в зелената област и могат да се смятат като ниско приоритетни и следователно рискове, които се „ толерират". Те трябва да се наблюдават или при предприемане на

допълнителни действия да се има предвид, че разходите за осъществяване на контрол могат да надвишат ползата от намалението на риска.

След направената оценка се изготвя **Риск-регистър** за идентифициране на рисковете в 132 ДГ „Светлина", имащи отношение към конкретните цели.

Етап 4: Документиране.

Всяка основна дейност, Свързана с управлението на риска, е необходимо да бъде документирана, за да се осигури проследяване на целия процес. Чрез документиране на всеки етап от процеса по управление на риска, включително описване на избраната подходяща реакция/действие и служителите, които отговарят за изпълнението на тези действия в определени срокове, се създават условия за редовен и систематичен преглед на процеса.

Основната информация, която се отразява в **риск-регистъра**, съдържа:

- Идентифицираните съществени за дейността на организацията рискове;
- определяне нивото на рисковете, чрез оценка на тяхното влияние и вероятност;
- рискове, които остават да съществуват след предприемане на описаните действия (остатъчни рискове) и тяхната оценка;
- допълнителни действия за понижаване на остатъчните рискове;
- срокове за изпълнение на планираните действия и отговорни служители за тяхното изпълнение.

Етап 5: Реакция на риска.

След идентифициране и оценка на рисковете ръководството следва да предприеме мерки и действия за реакция на риска, което е много съществен етап от управлението на риска като цяло. Възможни са следните варианти за реакция:

- ограничаване на риска-това е най-често срещаната реакция, тъй като рискът рядко може да бъде изцяло избегнат. Изграждат се контролни механизми, предоставящи разумна увереност за ограничаване на риска в приемливи параметри. Рисковете, обект на тази реакция следва да се наблюдават периодично.
- Прехвърляне на риска-чрез застраховане на дейността (ако тя е предмет на застраховане) или чрез сключване на споразумение с друга организация, по силата на което се прехвърля дейността, заедно със съответните рискове, по общо съгласие на страните.
- Толериране на риска-приемане на риска на нивото, на което е оценен. Такава реакция е възможна, ако съответният риск има незначително влияние върху постигане на целите. Рисковете, обект на тази реакция следва да бъдат непрекъснато наблюдавани поради вероятността да се изместят в по-висока категория.

- Прекратяване на риска-постига се посредством прекратяване на съответната дейност.

Етап 6: Мониторинг и проследяване на процеса по управление на риска.

1. **Мониторинг**

осъществяването на ефективност на процеса управление на рисковете изисква прекъснато систематично наблюдение (мониторинг) на всеки негов етап и периодично докладване на идентифицираните рискове и предприетите действия за тях снижаване.

Комисията по управление на риска, осъществява текущ мониторинг на процеса на управление на риска.

Комисията се състои от:

Председател: Десислава Крумова-директор

Членове: 1. Величка Лозева-счетоводител

2. Диляна Мишева-касиер

Комисията е необходимо да:

- Установи нивото на остатъчен риск, след предприети мерки по ограничаване на риска (въведените контроли и процедури).
- Открива нови рискове (заплахи) за постигане на целите, възникнали в процеса на работа през изминалия период.
- Направи оценка на въведените контроли по отношение на тяхната адекватност (т.е. Дали функционират добре и дали разходите, свързани с тях не надвишават очакваните ползи).
- Оцени цялостната дейност, свързано с управлението на риска за съответната година, с цел:
  - Да се установи, че управляваният риск е в допустими граници;
  - Дейностите се извършват принципите за добро финансово управление – ефективност, ефикасност и икономичност;
  - достигане на разумна увереност, че целите ще бъдат постигнати.

2. **Докладване.**

За успешното и оценяване на процеса управление на рисковете в 132 ДГ „Светлина", във Вътрешните правила се включва раздел „Докладване", който урежда:

- Комуникация и обмен на информация между служителите, относно идентифицираните рискове;
- реда и сроковете за извършване на прегледи на риск-регистъра;
- реда и сроковете за докладване на значими рискове, предприетите действия и ефекта от тях, както и за нововъзникнали събития;
- отговорните в изпълнението на необходимите действия служители.

В случай на установяване на критични рискове, които не са покрити от контролни процедури, директорът следва да бъде незабавно уведомен.

Информацията по идентифициране, управление и мониторинг на всички значими рискове, задължително се включва в годишния доклад за състоянието на финансовото управление и контрол чл.8 от ЗФУКПС.

IV. СРУКТУРИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Организационната структура по управление на риска в 132 ДГ „Светлина" е:

1. Директор;
2. Счетоводител;
3. ЗАС/касиер;
4. Председатели на методични обединения и комисии;
5. Учители;
6. Непедагогически персонал, вкл. Помощник възпитатели.

Отговорностите по управление на риска са разпределени както следва:

Директор - отговорен за управление на риска по смисъла на чл.2 от ЗФУКПС. Той се подпомага от всички служители на ръководни длъжности.

Счетоводител - отговорен за управлението на риска за поверения му ресор.

ЗАС/касиер - участва в процесите по управлението на риска чрез прилагане на определени контролни процедури, спазва разписаните правила и своевременно уведомява директора при констатирани нарушения.

Председатели на методични обединения и комисии, учители, помощник възпитатели - наблюдават за рискови фактори при осъществяване на образователния процес и при необходимост своевременно уведомяват директора.

Непедагогически персонал - наблюдават за рискове, свързани с материално-техническата база и при ежедневно изпълняване на основните си дейности и при необходимост своевременно уведомяват директора.

Стратегията за управление на риска се предлага за утвърждаване, има силата на вътрешно административен акт и подлежи на промени и корекции, в случай на възникване на нови обстоятелства.

Настоящата стратегия се свежда до знанието на всички служители на 132 ДГ „Светлина" като се поставя на сайта на детската градина.

Съгласно чл.12, ал.3 от ЗФУКПС, стратегията се актуализира на всеки 3 години или при настъпване на съществени промени в рисковата среда. Контролните дейности, целящи намаляването на риска се анализират и актуализират най-малко веднъж годишно.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Стратегията за управление на риска и част от системите за финансово управление и контрол на ДГ 132 „Светлина".

Всички действия, свързани с управлението на рисковете, застрашаващи постигането на целите, задължително се документират.

Настоящата Стратегия за управление на риска подлежи на актуализиране в съответствие с промените, които могат да настъпят в целите и задачите на детската градина.

Стратегията за управление на риска е разработена съгласно указанията, дадени в Методическите насоки по елементите на финансовото управление и контрол. Указанията за осъществяване на управленската отговорност в организациите от публичния сектор и Насоките за въвеждане на управление на риска в публичния сектор, утвърдени от Министъра на финансите и съобразно спецификата на осъществяване в повереното ми детско заведение дейност.

С настоящата стратегия следва да бъдат запознати всички работещи в ДГ 132 „Светлина".

Актуализация на Стратегията за управление на риска е приета на ПС – ПротоколN№1/ г